

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Strelnat:
 Pe an cor. 12.—
 — Un nr. 8 fill.—

OLTEANUL

INSERTIUNI
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46. (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46. (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Christos a înviat!

Inima ne saltă de bucurie, că ne-a învrednicit »Tatăl ceresc«, tocmai în aceste zile de veselie, a-le sfinte învieri, să batem la ușile creștinilor noștri, să ne primească a le fi de sfătuitori în afacerile lor, spre a-i conduce după cum »Marele nostru archireu Șaguna« a zis: „Tu Doamne știi, că către scopul meu doresc să alerg, pe Românii ardeleni să-i deștept și cu voi către tot, ce e adevărat, plăcut și bun să-i atrag. Tu Doamne umbrește-mă cu puternicul tău scut!“

Un scop mai mare și mai sfânt, ca acesta nu poate fi! Și noi cei grupați în jurul acestei foi, menită pentru luminarea poporului nostru, nu putem decât cerând ajutorul »Tatălui ceresc«, să muncim cu drag spre împlinirea mărețului și sfântului nostru scop, ce ne-am propus. — Mai amănunțit lasăm ca faptele să vorbească.

În drumul nostru aflând sprijinul poporului nostru, declarăm că nu ne vor spăria năcazurile și pedecile, nu vom fi cu cruțare față de cei ce pun bețe în roatele ca-

rului înaintării noastre, ci vom merge drept spre ținta dată.

Veniți dragi cetitori și ascultați glasul celor ce vă doresc din inimă curată numai binele vostru. Primiți pe fratele vostru, care cu salutul creștinesc zice: »Christos a înviat!« și întra în casele voastre în aceste zile de veselie, pentru tot creștinul. Acesta e »oul roșu« al vostru, ca dar de Sf. Paști, dat de adevărații voștri conducători.

Nădăduim că-l veți ști prețui și-i veți da viață, ca precum Mântuitorul nostru prin învierea Sa a pus basă tare creștinismului, așa și pentru țaranul român de petruțindenea foaia aceasta să-i fie bază tare a înaintării.

Să vă bucurați și să vă veseliți cu adevărat fraților, după cum și glasul bisericii noastre ne strigă în aceste zile a-le și »învieri«. Voi însă îndoiți o faceți aceasta, când primiți pe fratele vostru cel bun, care vă întâmpină cu salutul: »Christos a înviat!«

Cătră cetitori!

Ideia (gândul) ce ne-a condus când ne-am hotărât a eda această foie »Olteanul«, ce o ai în mână, iubite cetitor, nu ne-a fost alta, decât de a veni și noi în ajutor iubitului nostru țaran dela sate în aceste vremuri grele. O facem aceasta cu mare plăcere, fiind ca o datorință sfântă a fiecăruia dintre conducătorii poporului nostru. Nici când poporul nostru n'a avut mai arzătoare trebuințe de a fi luminat și îndreptat pe căile înaintării în bunăstarea lui materială și spirituală ca azi.

Și aceasta din cauză că căile înaintării sunt diferite, azi și prea ușor lăcomind, apuci căi greșite și în loc să mergi spre bine, cum doreai, te trezești la nefericire — înjurând și desprețuind tot.

În multe locuri aceasta e singura cauză, că poporul nu mai primește nici un fel de lucru nou — o schimbare de viață nouă — ce i se îmbie, ci și azi sunt mulțumiți cu zisa: »Cum a trăit moșu și tata voiu trăi și eu«.

Doamne! da rătăcit mai e acela, care s'ar mai ținea de zisa aceasta. Suntem năcăjiți noi, dar moșii noștri în iobăgie?! Cine ar mai dori reînțoarcerea la starea moșilor noștri?!... Om cu judecată sănătoasă, nu dorește așa ceva!! Azi nu lumea'i rea, ci oamenii sunt răi. Viața — mai lesne azi, ca ori și când, ș'o poate ori cine face fericită, cercând cătu-și de cât a urma celor bune ce-s menite a duce omenimea pe calea înaintării... Dar să înțelege, că cel întunecat — și împietrit la inimă, care se uită cu ochii răi la fericirea altora, nu va putea da înainte.

Azi numai uniți, înfrățindu-ne uni cu alții putem a fi tari, dând înainte cu toate. — Numai iubindu-ne, și nu pismuindu-ne, putem ieși la liman învingând greutatea zilnică.

Poporul s'asculte sfaturile adevăraților săi conducători, să le urmeze, și fie siguri de propășire și înaintare. Conducătorul adevărat al poporului e

acela, care 'i vorbește din inimă curată, iubindu-l și dorindu-i înaintarea, acela, care cu mijloace curate se silleşte a lumina poporul, și nu acela, care cu ajutorul celui ce țiar lua și sângele, nu numai avutul, iar pe de altă parte se laudă, că conduce și face bine poporului.

Având la îndemână tipografia română a Dlui Constantin Popp stabilită aci în Făgăraș, care e singura tipografie românească în acest comitat locuit de români, am socotit că trebuie să-i fie fală ori cărui român putându-se mândri că cetește cărți și gazete date de frați de-ai lui în tipografia fratelui lui!

Având fericire de a susținea în acest comitat românesc »tipografia noastră românească« poporul nostru va gusta zi de zi roadele bune ale acestei instituțiuni, care e numai mijloc ajutor spre înaintare în bună stare în toate direcțiunile. E mijlocul prin care se ține unirea între frați, căci ne

putând noi fi toți la olaltă, tiparul ne unește și în simțiri, gazeta și cartea tipărită străbate la toți frații, fie ei aruncați de soarte ori în ce unghiu ascuns.

Iată ce ne a hotărât pe noi a jertfi totul pentru a vedea poporul nostru pus pe calea înaintării sigure în toate trebuințele sale.

Poporul nostru în schimb e rugat mic și mare a sprijini pornirea noastră în această direcțiune, cu inimi curate, așa precum și noi voim a'i servi.

Vom da în aceasta foaie «Olteanul», tot ceea-ce vom afla a fi de folos poporului nostru, așa că cetindu-o ori cine, să poată zice că în adevăr aceasta e «Gazeta mea». Singură politica va fi eschisă din foaia noastră, fiind ea deocamdată menită a înbrățișa numai afacerile sociale, comerciale, industriale și economice ale poporului nostru.

Văzând că un număr așa de însemnat de cetitori, cari s'au fost dat cu o foaie, au ramas fără nici o lectură serioasă;

Considerând de altă parte, că glasul timpului de astăzi, ne strigă și nouă «Oltenilor», „progres și iarăși progres” pe toate terenele vieții noastre sociale

Incurajat de mai mulți iubitori ai progresului poporului nostru oltean special și al poporului nostru în general ne-am decis a scoate această foaie săptămânală sub titlul „Olteanul”.

Nu voim a face vorbă multă și ispravă puțină, pentru aceea lăsăm, să dovedească faptele noastre, bunele intențiuni ce nutrim, când espedăm această foaie în mii de exemplare inteligenții, comersanților, industriașilor și întreg poporului nostru.

După acestea, încredințați de buna voința onoraților cetitori, le dăm și asigurarea, că privind personalitatea, libertatea și onoarea personală ca baza vieții sociale, în comunicarea scripturistică a faptelor și a ideilor nu se va comite neadevăruri și ne vom feri a ataca caracterul și morala, coloanele acestui ziar nu va fi deschise pasiunilor particulare, și numai în mod obiectiv și fără de a subpoziționa, fără de a insulta sau vătăma personalități, se va pertracta și desbate și cestiuni sociale cu intențiunea de a îmbunătăți, și a elimina răul. Pentru aceea coloanele acestui ziar sunt deschise și afacerilor sociale de interes public și ne vom sili a reprezenta adevărul, cinstea și dreptatea, depărtând

a priori dela noi acceptarea principiilor greșite.

Lăsăm să urmeze și următoarea

invitare la abonament:

pe anul acesta va fi . 4 cor. — f.

pe un jumătate an . . 2 c. 50 fil.

Pentru România și străinătate:

pe acest an va fi 10 cor.

— Un număr 8 filleri. —

Cei ce colectează 10 prenumerații, al 11-lea il primește gratuit.

„Abonați mic și mare foaia »Olteanul.«

Cătră preoțimea și învățătorimea noastră română!

Nădejdea în voi ne este pusă iubiți colegi, de-a putea aduce în îndeplinire mărețul scop ce ne-am propus. Când ne-am hotărât a lupta pentru înaintarea poporului pe această cale, la voi ne-a fost îndreptat gândul nostru, de a fi cu toții la un loc, uniți în munca noastră de luminători ai poporului.

Dacă n'am putut ținea cu toții o întrunire, priviți-ne pe noi, ca unii cari în numele vostru voim a ajuta pe toate cărările înaintarea oropsitului nostru popor, în aceste vremuri de grea cercare pentru noi toți.

Vă rugăm din inimă a ne da tot sprijinul posibil, moral și material în calea ce am apucat a merge. Trinețeti tot ceea-ce aflați de interes pentru binele poporului nostru, ca noi prin foaia noastră să împărțăm poporului insetat de cultură și a se da mână în mână, să muncim după cum ne e datorința de adevărați conducători ai lui.

Am muncit noi și până acum, răspândind cu graiul viu — dar azi timpurile's altele — singura cale pe multe locuri ne e aceasta, întru a ne putea împlini sfânta chemare de luminători ai poporului.

Lățiți, dragii noștri colegi în popor această foaie «Olteanul», nizuind ca să între și în colibile celui mai sărac, căci de mare folos, va fi fiecăruia și vă va binecuvânta pentru sfatul ce i-ați dat de a prenumăra.

Înșirați-vă cu toții de ajutători, colaboratori ai acestei foi menite spre binele și fericirea tuturor, celor ce o vor îmbrățișa cu căldură, ca dată fiind ea de frații binevoitori al fie-cărui român.

Dumnezeu într'ajutor tuturor!!

Cătră țărani și țărăncele române!

Soartea Voastră am avut în vedere dragi țărani și țărănce, când am pus umărul să împingem carul înaintării națiunii noastre române pe căile cele bune și ducătoare la liman. Binele și fericirea Voastră o dorim noi pe toate terenele, aceasta ni's steaua conducătoare în munca noastră, ce ne-am înrolat a o îndeplini ca conducători ai poporului. — Primiți-ne dragi țărani și țărănce cu aceea bună voință, cu care și noi vă servim. Frățietate fie între noi toți — iubirea să ne unească în cugete și în simțiri, căci numai așa ne putem mâne poimâne vedea ajuns, la fericirea ce dorim și pentru care cu inimi curate muncim jertfind tot ce avem mai bun în ajungerea mărețului nostru scop: bunăstarea morală și materială a fie-cărui român.

Bărbați cu inimi curate, cu mijloace curate, suntem toți cei înrolați în jurul acestei foaie «Olteanul». A fi chemați a propaga binele moral și material la fiecare suflare românească doritoare de înaintarea sa proprie.

Nu întreleșați unul fiește carele a nu prenumăra această foaie anume menită Vouă dragi țărani și țărănce române, căci numai prețindu-o voi, poate ea trăi spre binele tuturor. Grăbiți a-i da viață — iubiți-o și vă va iubi și ea pe voi.

Cetitul și folosul lui.

I.

Precum trupul omului îi trebuie hrană (nutremânt) și curățenie, ca să trăească și să se întărească, întocmai îi trebuie și sufletului: hrană sufletească.

Hrana trupului este mâncarea și beutura, iar hrana sufletului este cetitul.

Hrana întărește trupul (corpul) și-l face destoinic (apt) pentru ori și ce lucru și 'i ține și viața. Iar curățenia: „ii dă proaspete puteri, la lucrări și cugetări.”

Cetitul luminează și agerește mintea, înmulțește cunoștințele, întărește judecata și face din om: adevărat om, care apoi armat cu armele învățături și ale științei poate merge înainte și fără teamă, pe spinosa cărare a vieții.

Precum o rază de lumină străbate prin întunerecul nopții și luminează în calea sa, întocmai învățătura, lumina științei, luminează și alungă întunerecul neștiinței, netezind prin aceasta și calea vieții.

Și învățătura, lumina științei, această prețioasă comoară, să poate câștiga numai prin școală, care împrăștie cele dintâi raze de lumină, și afară de școală: prin cetit și încă prin cetitul neîntrerupt.

NOVÁK JÁNOS

MAGAZIN DE MODĂ
pentru Dame și Domni.

Au sosit pentru sezonul de primăvară toate novitățile.

Cu deosebire: Stofe de haine pentru Dame,
PĂLĂRII elegante garnisite pentru Dame și PARAPLEURI

în mare asortiment.

Erau timpuri, și nu chiar îndepărtate, când — pe lângă cea mai mare bunăvoință — mai nu avea, ce să cetească omul dela sate.

Nu mai departe ca cu 40—50 ani, tot dorul de cetit al săteanului să putea stămpăra numai prin cetirea „Alecsandriei” sau cartea cea minunată a lui „Alecsandru Machedon împărat”, apoi „Argir și Elena cea frumoasă cu părul de aur” în colo — mai cetește, dacă ai ce?!...

Răul acesta a dăinuit multă vreme. Puțini oameni cărturari de pe la sate puteau cu greu ajunge la ceva cărți de cetit; dar și acelea puține erau scrise într'o limbă, care mai mult îți făcea durere de cap și te chinuia decât să te atragă, lumineze și să îți stărneasce dorul și pofta de cetit, ca apoi prin aceasta să mergi tot mai înainte pe cărarea înaintării în învățătură, — afară de aceasta prețul lor era de tot mare, care încă era o vădită piedecă, chiar dela început în răspândirea lor.

Așa stam pe acelea vremuri. Dar vremurile s'au schimbat și cu ele s'au schimbat și oamenii și împrejurările și din ce în ce s'a simțit tot mai tare lipsa de cărți și scrieri pentru popor. Lipsa cărților a devenit o trebuință tare simțită și neapărată pentru cerințele noastre zilnice.

Oamenii, care începură a se îndeletnici cu meșteșugul cunoașterii slovelor (literilor de mai târziu) căutau cărți, ca să și poată stămpăra dorul de cetit, căci în urma gheței topite a neștiinței răsăriră floricelele primăverii...

A început ici-colea a ieși câte o carte după cum răsar și cele dintâi floricele ale primăverii!... Și precum copiii aleargă la întâile vestitoare ale primăverii: la nușcele și ghiocci, așa să căutau și cele dintâi roade ale minții omenești: cărțile ieșite în tipar!

Ce bucurie pentru copii dornici de floricele, aerul cel curat și scăparea (eliberarea) dintre păreții odăilor, scunde întunecate și din cătușele iernei celei lungi și geroase, apoi alergarea lor veselă, fără astâmpăr și saț, în natura liberă și în călduroasele, dulcele și pretinoasele raze ale soa-

relui! Pare-că toată lumea e a lor și ei singuri sunt stăpânii pământului!! Ce mulțumire! Ce fericire!! Și care dintre noi n'ar dori acelea timpuri de aur, timpuri de singura și adevărata fericire pământească?!...

Așa era și cu întâile începuturi ale tipăririi cărților!

Cum se gustau de cu plăcere frumoasele glume, zicători, păcălituri... din „Poveștea vorbeii”!!...

Însă și aici o crudă amăgire. Precum cele mai multe flori n'au nici un miros, ba din contră cuprind în ele venin, așa erau și cele mai multe cărțile, tipărite pentru luminarea celor cari le cetesc. Aici încă a pășit la mijloc lăcomia omenească și pofta de câștig. Și unde se are în vedere numai banul, avuția, acolo înceată viața celorlalte virtuți omenești și creștinești!

Au început mai ales la frații de preste munți a se tipări cele mai otrăvitoare cărți, cari pentru cuprinsul lor scandalos și otrăvitor, să tipăreau în sute și mii de exemplare și se treceau ca pânea cea de toate zilele.

Am apucat a ceti și eu unele din acele cărți păcătoase infecții literare, cari străbăteau mai ales în păturile de jos ale societății. Și cine erau răspânditorii lor! Răspunsul e scurt: aleșii fii alui Israel! cari pe aceasta cale și cu puțină trudă, agoniseau frumoase parale.

Lucrul mergea înainte, paralele curgeau potop și sărăcicioasele lor fabrici de inveninare (tipografiile primitive) să măreau într'una, iar stăpânii (proprietarii) lor deveniau tot mai îndrăzneți și mai groși și la pungă și la burtă.

Apoi chind (?) ai parale, atunci ai și minte mai multă și vază mai mare. Doar banul este domnitorul lumii!...

(Va urma).

Ființa omului. — Personalitatea.

Caracterul superior care deosebește pe omul dela alte ființe cu viață, zace în personalitatea lui.

Animalul e un individ, omul însă e o persoană. În personalitate se exprimă omeneșul «Eu», care se împarte în conștiința,

simțiu și voința proprie cari toate sunt facultăți — însușiri deosebite și cari nu se pot deriva una dela alta, căci sunt de sine stătătoare.

E o mare eroare a deriva bunăoară toate facultățile spiritului din cugetare, sau din simțire, sau din voință; ci 'acestea facultăți pot fi în contradicere la olaltă și în acelaș timp pot se urmeze diferite direcțiuni. Efectul harmonic și activitatea acelor 3 facultăți este exprimat în naturel și în personalitate. Personalitatea omenească poate esista numai pre langă personalitatea Dzeească căci una fără alta nu poate fi.

În spiritul omeneșc înaltă esistența Dzeească toate facultățile spirituale la o treaptă calitativă.

Mai întâi se ridică cugetarea și cunoștința la rațiune, care firește ce nu poate din sine însuși a forma adevărul, ci trebuie, întărită ca organ, să încerce a recunoaște adevărul și dreptatea prin crearea lucrurilor și referințelor cari stau între ele și principiul suprem adecă Dzeu.

Pentru eruarea aceste, există principii conducătoare adecă ideile cari mijlocesc contactul recunoștinței omenești cu Dzeu.

În simțiu să exprimă partea Dzeească ca iubirea universului, iar în voință să naște prin principiul Dzeesc mai înalt — libertatea, adecă înălțarea spiritului, căci puterea cu care se poate ridica asupra întregului, e Dzeească, și interiorul e exprimat prin adevăr, bunătate și dreptate. Libertate se află în fiecare om tocmai ca și rațiunea exprimată în personalitatea restrinsă omenească și espusă progresării sau regresării, căci stările sensuale și spirituale i pot da o direcțiune opusă și poate aluneca foarte ușor pe un teritoriu foarte inferior. Așa dar' libertatea se poate foarte ușor perde în sensualitate și manifeste în destrăbălarea patinilor și pasiunilor, poate fi curând nutrită de partea negativă sensuală, care duce în loc la destinație, la înșelătorie și minciună.

Omul se perfecționează prin însoțire cu Dzeu, prin religione și completarea cugetarea, prin știința și voința prin creare activă în arta vieții practice. Dumnezeu în om este motivul suprem a unității și toți

FOITA.

De când umbla Dumnezeu cu sfântu Petru pe pământ. *)

I.

Când umbla Domnul Isus Cristos cu sfântul Petru pe pământ printre oameni, erau întrebați de mulți, mai de una mai de alta. Unul însă întrebând pe Domnul Cristos dacă păcătuiește omul și numai gândind la lucruri și fapte rele, acesta-i respunse:

— De vei lua tu omule sare în mână și închizând palma pumn ca să nu curgă de loc, vei începe a presera peste vasul cu fertură, oare se va săra aceea?

— Ba nu Doamne! respunse omul.

— Ferește-te dar totdeauna de a și săvârși ceea ce-ți poruncesc gândurile cele rele, ce-ți trec prin minte de multe ori și vei fi ferit de păcate.

II.

Odată Dumnezeu cu sf. Petru mer-

*) Din broșura: Glume date de G. Maican în editura «Ciurcu» Brașov, prețul 24 fileri.

gând pe un drum, dau de o apă mare, peste care nu putură trece cu picioru. Nu trecu mult și vine un bogătan cu caru cu patru boi buni, să treacă preste apă. Dzeu îl roagă frumos:

— Omule, n'ai face bine să ne treci și pe noi peste apa aceasta?

Bogatul se face, că nici nu'l aude și dând biciu boilor strigă: „Cea bourean! că n'am car de jaf să pun pe toți sărăntocii în el”.

Astfel Dumnezeu cu sf. Petru au rămas pe țarmure așteptând, iar bogatul s'a dus îngâmfat.

În curând vine un biet om sărac cu doi bouleni slăbuți. Dumnezeu roagă pe bietul om: «n'ai face bine omule să ne treci și pe noi?»

— Ba vă trec, cum nu, haideți sus în car, că mult bine voi mai fi făcut și la alții.

Așa au trecut cu toții apa și când au ajuns dincolo, Dumnezeu au luat sufletul unui bou și s'au dus, Omul a rămas jeluindu-se lângă pagubă, dar Dumnezeu s'a dus și după ce a mers câtva drum s'a întors înapoi și a zis omului năcăjit: măi omule, tu vei fi zicând acum, că numai de

aceea ți'a murit bou, că ce ne-ai pus pe noi în car.

— Ba nu oameni buni, nu zic și nici prin gând nu mi-a trecut așa ceva; căci of! câți oameni am mai trecut și n'am mai pățit nimic — dar acum o fi vrut Dumnezeu așa cu mine, lui sunt dator să-i mulțumesc și de bine și de rău. Auzind aceste vorbe bune Dumnezeu, a plecat cu sf. Petru în drumul lor; după ce s'au depărtat de omul cu năcazul, care a rămas belindu-și bou, a zis Sf. Petru:

— Doamne pentru ce ai pedepsit așa rău pe omul milos, care ne-a trecut apa și bogătanului împietrit la inimă, care nici nu te-a ascultat, 'i-ai dat pace?... Dumnezeu a răspuns zicând:

— Hei Petre! cum a-și putea plăti eu omului ce nu-ți slujește?... Bogătanul nu ne slujește nouă, și pentru aceea n'a fost vrednic de plata noastră; omului ce ne-a slujit nouă, i-am cercat numai credința și văzându-l credincios de bună răsplată, l-oi învrednici!

III.

Odată Dumnezeu cu sf. Petru mergând pe o cărare, dau de niște vii, în cari

oamenii au posibilitatea de a se perfecționa în viața Dzeească omenească;

Insimilitatea are motivul intrace. a ce nu posedă fiecare om într-o formă și măsură facultatea de a se putea perfecționa pe un teren ce s'a ales.

Omul nu aparține animalelor, ci e ființă harmonică a lumii și personalitatea se arată ca un princip superior, în care contradicțiile cari au dat ansă la diferite sisteme, s'au întrunit la olaltă

Partea infiniabilă Dumnezească în om îi dă și menițiunea prin natura și ființa lui deosebită.

Dacă planta are misiunea de a-și construa idee naturală în frumsețe posibile în viața vegetabilă, decât animalul ca individ în natura sa sensuabilă în luptă și selbaticie izolată să poate completa, atunci omul ca personalitate este apt și are misiunea de a-și completa natura sa Dzeească omenească, liber în perfecțiune infiniabilă, — deci misiunea omului este după ființa vieată și timp infiniabilă.

Dacă vom compara și aplica acum principiile teoretice mai sus amintite ale personalității în mod practic la personalitățile noastre sociale ne vom convinge că într'adevăr facultățile ce ridică pe omul la personalitate, sunt în diferite moduri dezvoltate vedem persoane, cari întrunesc toate facultățile și calitățile personalității, altele cari mai puțin sunt perfecționate dar' vedem cu durere că o anumită clasă de oameni au lăpădat dela sine tot ce e Dzeeesc, propagă numai minciuna și nutresc simburile veninos al invidii și al răutății, vedem cum se manifestează destrabalarea pasiunilor și patimilor sub pretext că apără nescăi interese sociale dar' acestor personalități le lipsește facultățile principale, le lipsește recunoștința, simțul, cugetarea rațiunea și morală, în cari facultăți nu mai se recunoasce existența Dzeească în om.

Acest soi de oameni se poate compara cu un verme, care roade la rădăcina plantelor, cari sunt în dezvoltare, și dacă nu i se strivește capul vermelui, inficiază

toate plantele și munca economului e zadarnică.

Menițiunea internă subiectivă a personalității trebuie să se desvoalte deci în mod harmonic cu toate facultățile și puterile ei, căci dacă, unele facultăți, dintre cari religiunea, știința, educația morală joacă rolul principal, — rămân neperfecționate, se dezvoltă și propunderează imoralitatea și reutitatea, în care caz postulatele personalității degenerând nici societatea omenească nu'și mai poate împlini datorința și scopurile vieții devin ilusorice.

Ce stări anormale se pot forma în societăți dacă omul își uită de sine și dacă lipsesc ideile, cari mijlocesc contactul recunoștinței omenești cu Dzeu au dat dovadă eciantantă „Țara Oltului“ care în timpul din urmă așa zicând au înveninat societatea românească cu publicarea celor mai mârșave și perfide insulte adresate atât inteligenței cât și clasei meseriașilor și economilor de pământ. A...

NOUȚĂȚI.

— **Declarație.** În ziarele «Tribuna» și «Gazeta Transilvaniei» publică de Dr. Oct. Vasu următoarea declarație, pe care o reproducem, spre orientarea onoratului Public:

Onorată Redacțiune! Din mai multe părți mi s'au făcut reproșuri pentru publicațiunile apărute în Nr. 5 și 6 din «Țara Oltului» referitoriu la întâmplările regretabile din Făgăraș.

Declar, că acestea Publicațiuni s'au făcut fără știrea mea, și chiar în contra voinei mele. Nu m'am identificat cu nici una dintre partidele cari stau în aceasta afacere față în față și după ce foaia «Țara Oltului» au deviat dela scopul pe care eu l'am avut în vedere la înființarea ei, m'am retras dintre proprietarii acestei foi. Pentru orientarea pretinilor și cunoscuților mei, vă rog să binevoiți a da loc în prețuiul Dvoastă ziar acestei declarații. Făgăraș în 21 Martie 1909. Cu stimă Dr. Octavian Vasu.

săpa uu biet om de-i curgeau sudorile. Sftului Petru fiindu-i milă de bietul om, rugă pe Dumnezeu să se îndure a-i da o comoară, ca să nu se mai muncească atâta. Dumnezeu a ascultat rugăciunea Sftului Petru, dar l'a făcut atent, că numai de nu i-ar părea rău de rugăciunea aceasta!

Omul n'a mai săpat mult și a dat de o comoară. Găsind comoara, s'a făcut cel mai slab om, trăia tot în mâncări, băuturi, haine scumpe și alte lucruri rele. Era cel mai bețiv om în sat, ba și cel mai bătuș; femeea i luase groaza, că nu era zi în care să nu o bată.

La trei ani de zile Dumnezeu a toate văzătorul și a toate știutorul, fără a-i spune ceva lui Petru, vine pe înserate în satul celui cu comoara.

Toți în sat erau culcați numai la casa lui era lumină, căci muerea i aștepta cu cina gata să vină dela crâșmă. Dumnezeu zice: «Unde să tragem Petre în sălaș, pe cine să sculăm din somn?»

— Să ne ducem Doamne la căscioara aceea unde e lumină! răspunse Petru... Intră amândoi în casă și găsind pe femeea singură o roagă să le dea sălaș că 's niște drumăși săraci. Femeea spune, că nu-i poate lăsa, deoarece are un bărbat bețiv, pe care

il așteaptă să vină dela crâșmă; și chiar ea fuge din casă, când intră el, că de nu o bate, de o omoară...

Din vorbă în vorbă să descoase lucru, spunând femeea că barbatul ei era harnic, muncea cu cinste și trăiau liniștiți, dar vor fi trei ani de când a găsit o comoară și de atunci s'a făcut cel mai slab și mai bețiv om din sat. De atunci n'am mai avut zi bună cu el și nu știu ce Dzeu să mă mai fac; deaceea zic, să vă grăbiți să ieșiți de aici, să nu nimerească cumva, că ne omoară pe toți.

Dumnezeu însă zise: «fă bine femeea și ne lasă ce-om păți, ne vom culca aci de-o parte pe rogojina asta! Muerea i-a lăsat și ei s'au culcat. Dumnezeu la Părete și sf. Petru la margine.

Abea ațapesc și auzind femeea pe bărbatu său răcnind pe uliță ca un sălbatic strigă: „săriți oameni buni, că vine și-i păcat de Dumnezeu ce vă face!»

Intră omul în casă în curte, femeea fuge, iar el intrând în casă și dând cu ochii de cei doi streini începe la ei: «ce căutați voi tâlharilor în casa mea noaptea, stați numai!... (și luând un lemn de pe vatră) începe a bate pe cel din margine injurând cum i venea la gură. Sf. Petru răbdă-tăcând,

— † **Dr. Alexandru de Mocioni**, un mare bărbat al neamului nostru în etate de 68 ani s'a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului joi la 1 Aprilie a. c. seara la 11 oare. Alesandru Mocioni a fost născut în anul 1841, a sfudiat gimnaziul în Buda-pesta, apoi s'a aplicat la studiul juridic în Pesta și Viena și a fost promovat de Dr. în drept la universitatea din Graz. A fost ales deputat în comitatul Timișului, reales în Lugos apoi în Rodna, în care timp au escelat prin discursurile rostite în parlamentul țării, unde în numele naționalităților au apărut interesele acestora la desbaterea legii pentru egală îndreptățire, în cauza reformei comitatelor și a legii electorale. Văzând zădărnicia luptelor a depus mandatul de deputat la anul 1874 și la anul 1881 sau declarat pentru pasivitate generală. Și pe terenul economic are mari merite cu înființarea „Albinei“. Au luat parte la toate congresele bisericești și sinodiale diecesei. Sau distins și în literatura română prin scrierile sale literare. În mormântarea s'a făcut Luni în 5 Aprilie în cripta familiară din Foeni.

Fiei țărâna ușoară și memoria eternă.

— **Dr. Aurel Vlad**, deputatul naționalist care a fost și la noi în Făgăraș în vara trecută plecase la Arco (Italia) pentru restabilirea sănătății. Aflăm știrea îmbucurătoare, că se află mai bine. I dorim reîn-sănătoșare deplină.

— **Reuniunea** femeilor rom. gr. or. din Făgăraș și jur în ședința adunării generală ordinară ținută la 7 Martie a. c. s'au organizat din nou pe un period de 3 ani și șau ales de presedintă pe Doamna Anna Popa Radu fosta vicepresedintă până acum — de vicepresedintă Dna Luisa Dr. Șenchea, de casereasă Victoria Scurtu, de secretar protopopol Nicolae Borzea. În comitet următoarele Doamne: Elena Belle, Ana Borzea, Victoria Scurtu, Ana Motoc, Eugenia Turcu, Zoe Vas, Hareți Clonța, Lucreția Burlea, Elena Poparad, Anna Ciocănelea, Aneta Stoica și Maria Pop. Bărbați de consiliu: Alexandru Belle, Nicolae Borzea, Ioan Scurtu, Dr. Ioan Șenchea, Dr. Oct. Vasu și Dr

iar omul ostenindu-se, ieșe afară să mai răsufle. Atunci Sf. Petru zise: Doamne lasă-mă pe mine la părete, că vine iar nebunu și mi-i groază, că mă bate de i vai. de mine! — Dumnezeu așa a făcut.

Venind omul de-afară începe iar a răcni și luând lemne zice: «stai să-i mai dau și celui dela părete, că pe cel de margine l'am bătut destul... După ce'l bătut iar pe sf. Petru și voi să mai răsufle omul, Dumnezeu face semn lui Petru să o ia la sănătoasa. Și așa ies amândoi din casă. Pe drum zise Sf. Petru: „Vai Doamne! dar rău am mai umblat. Așa bătaie nici când n'am mai răbdat!

Vezi Petre! — zice Dumnezeu — «Aceasta-i plata pentru rugăciunea ta!»...

— Ce rugăciune Doamne?... Acesta fu omul cel din vie, pentru care te-ai rugat, să-i dau comoară.

Eu comoara i o am dat și vezi acum cum i-a mulțumit pentru binele ce i ai făcut, rugându-te pentru el?

Să ști Petre, că în lumea aceasta fiecare om sănătos e dator să muncească și după munca lui să-i slobozi atâta cât să poată trăi; căci facerile de prea mari bunuri, ai văzut cum se resplătesc?

Ioan Turcu. Alegerile s'au făcut de 45 membre — ear vr'o 10 membre cari au fost la adunare a vrut să aleagă pe D-na Maria Dr. Șerban de presidintă și fiind că a fost în minoritate a eșit din sala de ședință.

— **Adunare generală** extraordinară a comisiunii municipale s'a ținut în 5 l. e. sub presiunea fișpanului, pertractându-se 12 rescripte ministeriale, 15 note a jurisdicțiunilor streine, 34 afaceri interne comitatense, 140 agende comunale, 32 rațiuni și 14 petițiuni, cu totul 233 obiecte cari toate s'a primit conform propunerii comitetului permanent.

— † **Dr. Ioan Hozanu** fost medic șef al stabilimentului de hidroterapii din Graefenberg (Silesia) decorat cu medalia „Bene Merenti” de Regele României în urmă fost locuitoriu în Brașov, în etate de 63 ani a încetat din viață. Ia 3 Aprilie a. c. In defunctul Ionel și Nica deplâng pe părintele cel bun ear noi am pierdut un bărbat de mare valoare pe un medic constiințios și un mare învățat.

— **Necrolog.** Pavel Monea inginer de stat în silvicultură fiul iubitului nostru paroh Pavel Monea din Cârțișoara, în etate de abea 27 ani au decedat în 3 Aprilie a. c. Decedatul un tiner modest, plăcut și iubit de toți cari l'a cunoscut, promitea prin calitățile sale și știința însoțită a deveni un bărbat de prima ordine, îndeosebi ne îndreptăția a spera că și pe terenul silviculturii ne vom pomeni azi mâne cu o putere respectabilă, dar cruda moarte, l'a smuls în anii cei mai frumoși ai vieții omeștii. Anunțiu funerar e următoriu: Subscripții cu inimă infântă de durere, facem cunoscut că prea iubitul nostru fiu, frate cumnat și văr Pavel Monea jun. pract. inginer silvic de stat, oficier espirant în rezervă, ș'a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului, Sâmbătă în 3 Aprilie st. n. a. c. în etate de 27 ani. Rămășițele pământestii ale neuitatului se vor depune spre odihnă Luni la 5 Aprilie l. c. la oarele 3 p. m. în cimiterul rom. cat. din loc.

Fiei țărâna ușoară și memoria eternă. Székelyudvarhely în 3 Aprilie 1909 Pavel Monea preot gr. or., Maria Monea nasc. Folea ca părinti; Alexa ca frate; Maria, Juliana, Ecaterina ca surori; Candit Popa nepot, Valeriu Literat preot, Nistor Belba, Ioan Bucurenciu, Dorofei Roman, Mateiu Folea, ca cumnați; Dr. Ioan Șenchea adv. și soția Luisa, Colonelul Boerescu, Zica Boerescu veri și verișoare. Primească și din parte-ne mult încercata și intristata familie, sinceri condolențe, Dzeu să-i întărească ca să poată suporta aceasta lovitură gravă.

— **Contele Iuliu Andrassy** ministru de interne s'a supus unei operațiuni care a succes deplin și deja își poate vedea de afacerile sale.

— **In Serbia** după datele statistice din populațiunea de 2 Milioane 600.000 locuitori 130.000 ar fi români, cari trăesc pe lângă Dunăre.

— **Mare foc în Sinaia** a izbucnit Vineri noaptea în fabrica de sârmă și cuie a Ministrul de finanțe din România Emil Costinescu făcând o pagubă de o jumătate milion de franci. Focul s'a născut prin circuit electric și numai cu mare greutate s'a putut localisa.

— **Arhimandritul Nifon** starețul mănăstirii dela Sinaia, care însoțit de arhimandritul Dionise din Busteni (România) a fost călătorit la Ierusalim, au decedat pe drum la Tiberida. Reposatul a fost foarte iubit la curtea regală, și regele au primit pe Dionise în audiență întreținându-se o oară întreagă istorisindu-i amănunte despre moartea tragică a soțului său. Au adus regelui o icoană sfințită dela mormântul Mântuitorului din Ierusalim.

— **Abzicerea Regelui Petru**, se svenoște că regele Serbiei ar abzice în favoarea prințului Alexandru.

— **Principele japonez Kuni** au cercetat în excursiunea sa europeană și România, fiind însoțit de mai mulți generali.

— **Roosevelt** fostul president din America aflându-se în o călătorie când era să desbarce pe insula Madeira un valuriaș al mării l'a aruncat în mare și marinarii numai cu mare greu l'a putut pescui din apă.

— **La America** a plecat în lunile Ianuarie Februarie și Martie a anului curent din Bănat — comitatul Torontalului — nu mai puțin decât 4610 români. E înspăimântător numărul celor emigrați.

— **Bani falși.** Se atrage atențiunea publicului, că circulează bani falși în argint și nichel, cari se pot deosebi de cei veritabil prin aceea că culoarea e cenușie, fără luciu, se simt în mână unsuroși, și mai ușori, suprafața mai sgrunțuroasă, inscripția „viribus unitis” lipsește de tot nu e destul marcată. S'a pus un premiu de 1000 cor. aceluia, care ar da de urma falsificătorilor.

— **Un jidan** a improcesuat pe Ioan Barna din comitatul Bihorului și orenduindu-se licitația averii pentru o sută coroane, se duse la Oradea mare, ca să roage pe avocatul jidovului a amâna vânzarea, — acesta denegând cererea, Barna eșind afară din cancelarie s'a împușcat cu un revolver. Cazul dă de gândit.

— **Miseria locuințelor** în Pesta delăturată în urma proiectului de a clădi cu 32 milioane coroane edificii pentru școli, căsi de închiriat, căsi și cărciume populare și magazine. Oare de unde va lua milioanele?

— **Cutremur** de pământ. Nu a trecut un sfert de an de când s'a întâmplat îngrozitorul cutremur de pământ în Italia (Messina) când s'au prăpădit sute de mii de oameni și s'au cauzat multe milioane pagubă — și acum s'a întâmplat alt cutremur îngrozitor în Persia (Asia) unde 10.000 cadavre, stau sub dărâmurile satelor și a orașelor. S'a nimicit 58 orașe și sate. Pagubă enormă. E teama să nu se încingă boală de ciumă.

— **Program de lucru** al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului pe anul curent e următoriu: 1) se vor ținea întruniri agricole în comunele Sglimboaca, Săsăuș, Turnișor și altele. 2) se va aranja espoziziție de vite în Săcel. 3) se va sorta o vițea de rassă Pinzgau între membrii din Pianul român și Orlat. 4) se va acorda imprumuturi ieftine, proprietarilor mici. 5) se va distribui semințe de trifoiu, luțernă și napi de nutreț. 6) se va face însoțiri pentru valorizarea poamelor. 7) se vor planta pomi nobil în Rungard. 8) se va ținea un curs de pomărit în Sibiu și unul de vierit în Săliște. 9) epoziziție de poame în Răhău. 10) împărțire de galițe, stupi, cosnițe etc. 11) Premii pentru cele mai bune monografii ale comunelor. 12) Espoziziție de copii în Sadu și încă multe alte lucruri trebuincioase și practice. Oare la noi nu s'ar putea face atari lucruri?

— **Duel** s'au luptat în Pola între doi ofițeri în urma căreia locotenentul Rosner fiind împușcat în inimă a murit.

— **Mare foamete** în Anatolia (Asia mică). Se scrie din Constantinopol, că în mai multe provincie din Anatolia e foamete așa de mare, de oamenii se nutresc cu rădăcini de arbori și mănâncă pâne făcută din pământ. O frică mare a cuprins întreaga populația.

— **Putem face** să plouă dacă cerul e înorat să-se facă mai multe pușcături cu tunul sau cu dinamită. Aceasta s'a probat în Zeelanda. Treceau nori mereu dar nu ploa și era tot uscat. Au făcut de a explodat 60 pfunzi dinamită și au ploat ceasuri întregi.

— **Mamă ucigașă.** Cu mare nerăbdare așteptam să-mi fete pisica, căci gândeam să-i țin toți pisicii ca la vreme să pot da piept cu golani aceia de șoareci ce îmi rod tot pâni și cărțile cele de treabă; dar în zadar să zice că măța îi blândă că tot fire sălbatice are. Mi-a făt 3 pisici frumoși — o grieam din mâncare să-i crească bine și frumoși odată iată căși roade ba își și mănă copii. I găesc parte morți, parte mâncați. Ce să fac? Eram în stare să-mi iau avocat s'o bag în tribunal pe ucigașa mama, dar norocu i-a fost că pe seama pisicilor nu e tribunal. Am răbdat așteptând să fete iară.

— **A căzut pradă moliilor.** In sat să dase porunca a se curăți moliile de pe pomi (frunzele vechi învălitate în pânzi de pangini ce se văd pe ramurile pomilor). Lucrau toți oamenii cu capetele goale. Un econom însă în toiul lucrului cade dintr'un pom și-și frânge gâtul. Tot satul vorbește: Nenea Ion a căzut pradă moliilor. Ei răd dar legea pedepsește până la 20 cor. pe cel ce nu-și face datoria în aceasta privință, măcar de și-ar rupe și capul nu numai gâtul, că din fiecare cuib ies și 50 moli (omide) la timp, cari rod frunzele și floricelele de nu mai rodesc pomii.

Depoul general: al adevăratelor MAȘINI de cusut SINGER

se vënd cu cele mai avantajoase prețuri în rate lunare, pre lângă garanție îndelungată. Instrucție gratuită la cusutul mașinei, a broderiei, ca: netedă, rotund, azur, aplicație, congre, spaniol, smyrna etc. etc. Atelier mechanic de construcție și reparaturi dela cele mai gingașe puști, mașini de cusut și biciclete.

Articli de construcție pentru arme, mașini de cusut și biciclete, în mare alegree.

Făgăraș,
Ulița Becleanului 4.

SÁRKÓZY JÓZSEF,
montator de arme, mașini și mechanic.

Chemarea și datorințele unui bun econom.

Chemarea fiecărui om pe acest pământ este: ca să înainteze sufletește și materialicește, apropiindu-se astfel de fericire. Datorința are deci fiecare de a-și îmbogăți mintea cu tot felul de cunoștințe folositoare, de a-și nobilita inima și sufletul, are mai departe datorința, de a lucra din toată puterea ce i-a dat-o Dumnezeu, ca pe cale cinstită să-și câștige cele trebuincioase pentru susținerea vieții.

Sunt multe și felurite ocupațiunile, prin cari omul are a-și câștiga cele trebuincioase pentru susținerea traiului său; dar ocupațiunea cea mai plăcută, cea mai frumoasă de pe pământ o are *economul*, căruia i-s-au dat în stăpânire câmpurile cu tot ce să află pe ele.

Pe lângă foloasele, ce le are economul din lucrarea pământului, gustă și plăcerile ce îi le îmbie frumusețea naturii, paserile cântărețe, pomii roditori, arborii folositori și luncile bogate în flori.

Zice un poet latin, că „fericit e cel-ce ară moșiile străbune departe de grijile grele ale lumii“.

Și în adevăr, fericit trebuie să fie economul, care știe să-și conducă înțelepțește economia sa trăgând folos din toate ale sale.

Grădina de pomi e ca și casa unei femei sânguincioase, unde rândul bun și curățenia e bătaoare la ochi.

Câmpul și fânatele îi sunt grijite ca masa. Straturile de legumi îi sunt în cea mai bună rânduială. În vreme de ploaie împreună cu familia plivește buruenile.

Clădirile: casa, șura, cotețele, grajdurile îi sunt tocmită toate la vreme, nu cumva din nebăgare de seamă în loc de o țigla, mai târziu să fie silit a pune 50—100. Cum zice proverbul: «unde nu puni degetu, o să puni palma».

Vitele prin bună îngrijire a economului, să fac frumoase. Nutrirea regulată și curățenia le fac sănătoase și prețioase. Proverbul zice: „Ochiul stăpânului îngrașă vitele“.

Economul harnic tot minutul îl știe folosi. N'are vreme de pierdut, la el «timpul e ban», cum zice englezul. — În timp senin și aer cald muncește pe câmp, în vreme ploioasă prin grajduri și șură, unde face și tocmește uneltele economice.

Economul care nu știe folosi timpul înțelepțește nu-și știe regula și conduce lucrurile, în loc de-a avea dobândă după muncă, are pagupă. În loc de câștig, din lucrarea pământului, ca să-și poată împăca lipsele, nu i-se plătește nici munca. În chipul acesta dă îndărăț. Și starea aceasta o numim *criza economică*.

De ea ne putem scăpa numai prin folosirea timpului cu înțelepciune, dacă ne câștigăm cunoștințele de lipsă pentru de a ști conduce economia cum să cuvine.

Astfel de cunoștințe, iubii economi, an de an vi le spun bărbații noștri cu carte în gazetele anume destinate D-voastră. — Foaia «Olteanul», ce o ai în mână, iubite econom, același scop îl are, de a-ți da sfaturile de lipsă în conducerea cu înțelepciune a economiei spre a da înainte în bunăstare și fericire.

Nu vă fie greu a o prenumăra ferindu-vă de a da micul preț de abonament, căci ea înștită vă va răsplăti jertfa, ce o aduceți

pentru susținerea ei. Căci bine să mă înțelegeți iubii economi, numai fiind ea sprijinită, prenumărată și cetită de fiecare econom poate să-și îndeplinească marea menire ce are.

Știu că și până acum a-ți avut câte-o gazetă, dar a sosit timpul ca fiește care să înțelegeți, că economul fără gazetă anume scrisă pe seama lui, e mort sufletește. „Olteanul“ e aceea foaie, care-i anume menită economului, deci prenumărându-o și cetindu-o cu adevărat, unul fiește carele să va putea fâli zicând: „am o foaie pe plac, „Olteanul“.

Bărbații cari scot această foaie, au frumosul gând de a scoate și o serie de cărțile folositoare, cari se cuprindă tot ceea ce să ajute luminarea și înaintarea poporului, numai se înțelege poporul trebuie cu inimă curată, mic și mare să sprijinească asemenea bărbați ce numai binele lui îl doresc.

A sosit timpul să dăm și noi înainte, căci altcum am ajunge de râsul lumii, dacă și numai am mai cerca a trăi și a lucra în felul celor bătrâni. În chipul acesta nici nu ne-am putea agonisi cele trebuincioase pentru acoperirea lipselor zilnice.

Alte popoară înaintează văzând cu ochii! Oare nu e rușinos pentru noi a sta cu mâinile în sân!?

Înlături cu nepăsarea moștenită dela strămoși! În lături cu lenea, beția, risipa și altele ca aceste, ce ne sunt cele mai mari piedeci.

(Va urma).

Chemarea și datorințele femeii

Dragile mele țărăncuțe!

Nu-mi luați în nume de rău, când voesc a scrie ceva despre D-voastră, căci deși vorba românului zice: „lauda n' față e hulă“, eu totuși în chestia ce ne preocupă nu-i dau drept acestei zise, deoarece ce dacă nu vom vorbi noi între noi despre ale noastre daraveri, fie bune, fie rele, pe cine altul îl doare, ca să ne laude ori să ne hulească? Ce zic?... de hulit să nu zici ba, sunt destui gata a ne scoate ochii nu mâne da azi chiar, numai să poată!

Dar «har Domnului» că azi am ajuns să trăim zile mai bune, ca odinioară. Azi și țărânului român îi dată puțința ași croi o soarte mai bună, numai să șilească și el un pic pe lângă conducătorii lui adevărați. Ba chiar și pe țărâna, consoarta bietului țărân și la bine și la rău, fruntași vrednici să șilească a o ridica la o stare mai bună, dându-i povețe cum are să-și împlinescă greaua, dar sfânta chemare de gospodină și îndreptătoare a neamului. S'au înființat cursuri de lucru de mână, bucătărie, țesătorie etc. afară de școli anume pentru ele cum e școala Asociațiunii din Sibiu, școala de fete din Blaj ș. a.

Gazetele noastre toate dau fel și fel de povețe pentru femeia română. Și acum iată și noi în foaia ce o aveți în mână dragi țărăncuțe am ținut de bine a deschide rubrică separată pentru femeia română, unde să-i dăm sfaturi în toate afacerile de cari ea are lipsă; numai se înțelege datorința sfântă au și țărăncuțele noastre a urmări și folosi cu tragere de inimă tot ceea ce li se spune. Ba se cerce și dănele, știind una un lucru bun, alta un altu să-l facă cunoscut celorlalte, la acest loc în „Olteanul“, ca așa

fiecare femeie română să poată zice: am o foaie pe plac și aceea 'i „Olteanul“,

În numărul viitor o să ne întâlnim iar dragile mele la acest loc, până atunci dorindvă tot binele Vă zic: la revedere!

Ghiță din Ticuș.

Îmbunătățirea plugăriei noastre.

Fraților plugari!

Nu-mi luați în glumă stăruința mea de a ne sili să ne îmbunătățim meșteșugul nostru în ale plugăriei, căci vedeți că din zi în zi dăm îndărăț, sărăcim și de nu vom căuta a lucra altcum decum am lucrat până acum, ajungem la sapă de lemn noi plugari. Și de ce oare? . . . Lesne de înțeles pentru ori cine, fie el cât de puțin priceput, numai să-și dea seama de mersul lumii de azi. Noi românii, nu știm alta decât să rămânem la coarnele plugului. Copiii nu ni-i dăm la meserii, ci dacă nu avem putere a-i face domni la ce la toți ne stă capul nepricepând, că azi meseriașul e cel dintâi domn — apoi îi face plugari. Aci încă ni se înfundă, căci ne-am înmulțit, iar pământul e tot cel moștenit dela strămoși, n'a mai crescut în proporție cu numărul nostru.

Din contră pământul se tot îmbucătățește așa că moșia cu care trăia odată bine o familie, azi două familii și mai multe trăesc foarte rău. Mai pune apoi primejdiile ce vin asupra noastră preste an, moarte în vite, grindină, inundări, secetă și alte pacostii, așa că e curat negliobie că stăm nemîșcați și să nu ne străduim a schimba modul nostru de trai.

Ar trebui să îmbrățișăm și noi meseriile și negoțul mai în adins, nu să spunem că ar fi rușine să vedem copiii noștri, păpucari, cojocari, rotari, fauri, boltăși etc. Despre aceasta vă voi spune fraților deosebit, deaci în colo, numai să știu că mă ascultați și nu-mi sună glasul în pustiu, să bat toaca la urechia surdului. Acum să vedem ce ar fi de făcut că cu toate că ne-am înmulțit și pământul n'a mai crescut, totuși să putem trăi în tihnă, ba să dăm înainte și nu să facem «mersul racului» ca azi.

Răspunsul e îmbunătățirea plugăriei noastre . . . Parcă văd, că voi fraților credeți că vă spun povești, voi ziceți: că lucrați voi destul de vă trec sudorile și doar' cu plugul în mână a-ți crescut, n'aveți lipsă de sfat în ale plugăritului . . . Dar greșiți amar, căci azi altcum se plugărește, ca cum plugăria moșii și strămoșii noștri, ba chiar și părinții noștri.

Am fost fraților în multe părți, văzând la economii mari, cum să lucră azi pământul și am rămas uimit de cele ce am esperiat pe acolo în ale plugăriei.

Îmi stă greu la inimă, că nu pot să îndemn și pe frații mei plugari a lucră, așa cum să lucră azi pământul, ca să avem folos și nu pagubă din lucrarea pământului. Acești bărbați vrednici, cari au scos «Olteanul» văd că v'au deschis bună cale de a vă veni în ajutor să vă sfătuească, cum ar

fi bine să ne îmbunătățim plugăritul nostru și așa să-mi ușurez inima de povara ce aveam, că nu pot ajuta pe frații mei plugari.

Vă rog dați-mi ascultare și sfaturile mele vă va folosi. De astă dată pe scurt vă amintesc ce cred eu de potrivit pentru îmbunătățirea plugăriei noastre.

Vom nizu să nu mai lăsăm ogoară peste tot locul unde numai se poate ci în ogoară vom prăsi nutrețe (trifoiu, mazărice, luțernă etc.) putând astfel ținea cu ușurință, vite bune, de la cari avem puterea de muncă, nutremânt și gunoiu de lipsă la îngrășarea pământului, ba vânzându-le, facem bani frumoși.

Vom căuta a ara și lucra pământul altcum ca până acum, pomăritul un ram economic care pe lângă puțină osteneală ne aduce mare folos. Asemenea și cu cultura viței de vie, ne vom îndeletnici unde numai se poate. Vom cultiva noi toate legumile de lipsă și nu le vom cumpăra pe bani scumpi dela alții iar grădinaile noastre să le umple buruenile.

Vom îmbrățișa stupăritul, ear un ram economic foarte folositor, aducător de venite frumoase pe lângă puțină osteneală.

Ne vom îndeletnici și cu cultura vermilor de mătase, cari aduc bani scumpi.

Am amintit acestea așa întrecăt, ca să vă fac o idee despre ce ar trebui făcut spre îmbunătățirea plugăriei noastre și prin ea a stărei noastre materiale; căci s'o știe ori cine că de nu vom cerca curând a apuca și noi plugarii pe adevăratele căi ce duc la înaintare, în curând vom fi siliți a lua lumea în cap. Și ajungând noi plugarii în așa stare de plâns, va fi vai și de aceea, cari nu-s plugari, căci plugarul e talpa țării, vorba: plugăria e mama cea bună ce dă nutremânt tuturor . . .

Ascultați sfaturile mele și nu vă temeți de rău, cum zic, de aci înainte cu drag vă ajut al vostru, binevoitor:

Badea George.

Din public*)

Domnule Redactor!

Dupăce foaia «Țara Oltului» între a-i cărei întemeitori am fost și eu și pentru care am adus jertfă materială și de muncă, în timpul din urmă s'a abătut dela Program și a luat o ținută contrară adevăratelor intențiuni a întemeitorilor, devenind un jurnal sub toată critica, subscrisul m'am șters dintre proprietarii acelei foi, cu atât mai mult căci publicațiunile dela Nr. 5 încoace s'a făcut în mod clandestin fără știrea și învoirea mea și a dlui Dr. Oct. Vasu ba încă în contra înțelesului proprietarilor. Spre știre și orientare cu aceea, că este neadevărat că «Țara Oltului» ar fi mai departe proprietatea mea ca întemeitor.

Făgăraș în 7 Aprilie 1909.

Dr. Ioan Șenchea

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește răspunderea.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Domnule Redactor! Binevoește a publica în gazeta „Olteanul” următoarea dare de seamă, căci redacțiunea „Gazetei Transilvaniei”, nici pe bani nu a voit să publice mulțumita publică ce am trimis în 2 Martie a. c. Din petrecerea ce au aranjat ambele Reuniuni a femeilor române din Făgăraș și jur au încurs:

a) din vânzarea biletelor . . . 252 Cor.

b) din suprasolviri . . . . . 71 „
dela Dl Dr. Șerban 10 cor., D. Bosteanu, Maria Eug. Pop câte 6 cor. Luca Mănișor, Victor Steinburg, Alexandru Belle Dr. L. Pandrea, Dr. T. Perția, I. Titieni câte 5 cor. Elisabeta Pop, George Boeriu câte 3 cor. Dr. Oct. Vas, Valer Negrea I. Dejenar, Luisa Făgărășan, Anna Motoc câte 2 cor. N. Stan. N. Szilágy, I Ciora, câte 1 cor.

c) din oferte binevoale prin poștă:

P. T. Dl maior Ioan Boeriu (Arad) 10 cor. Pavel Monea și Victor Negrea câte 3 cor. la olaltă 16 cor.

d) din vânzarea prăjiturilor au contribuit Doamnele: Elena Belle, Anna Borzea, Elena Bostean, Maria Cernea. Sofie Ciora, Hareti Clonța, Luisa Făgărășan, Rosalia Furcă, C. Măndrean, Lucreția Micu, Anna Motoc, Elena Gabor, Ana Popa Radu, Elena Popa Radu, Elisabeta Pop, Paulina Mețian, Ludovica Popp, Maria E. Pop, Rosa Pop, Maria Perția, Lucreția Peia, Maria Popescu, Luisa Șenchea, Maria Șerban, Aneta Stoica, Pompilia Toșlea, V. Aron, Eug. Păcală la olaltă 72 cor. 34 fil. face cu totul 416 cor. 34 fil. din cari substragându-se spesele cu 232 cor. 34 fil. a ramas venit curat 184 cor., cari s'a împărțit în părți egale și s'a administrat în fondurile respective. Primească P. T. Doamneln membre precum și Domnii pentru ofertele, contribuiri binevoale și suprasolviri cea mai profundă mulțumită — asemea și exprimă și Doamnelor și Domnișoarelor și Dnilor cari au dat concursul la reușita petrecerii sincere mulțumite și recunoștiință.

Ana Popa Radu.

Elisabeta P. Pop.

Sfaturi practice.

Pentru economi.

Vreți să nu vă ruginească uneltele de fer? Ungeți-le cu o alifie pregătită din 3 părți slănină și o parte rășină topită la olaltă. Ungerea o faceți cu un petec de postav, ori cu o perie moale.

Vreți ca parii de gard ori stâlpii să nu putrezească zeci de ani? Țineți-i 4 zile în lapte de var, scoateți-i și svântându-se bine, ungeți-i cu vitriol. Să înțelege că numai partea ce e de a se băga în pământ se prepară astfel.

Aveți vite pline cu păduchi? Ungeți-le bine cu o alifie pregătită din seu și floare de pucioasă. La câteva ceasuri apoi spălați-le bine cu leșie.

Aveți vre-o vită cu albeață la ochi? Suflați cu o țevie (cotor de de peană de găscă) de vre-o 3-ori pe zi în ochiul cu albeață zahar alb pisat mărunț-mărunț, cam cât putem lua cu vârful cuțitului.

Pentru econoame.

Vreți să ști ferbe cuiva ouăle pe plac? Pune-le totdeauna în apă pe când fierbe și la două minute e vârtos numai albușul, după trei minute gălbinașul e moale ca o prună grasă, după 4 minute albușul e deplin vârtos, iar gălbinașul numai pe jumătate. La 5 minute oul e cu totul fiert.

Vreți să nu vi se strice cărnurile, afumate (șuncile, cărnații rămase peste vară? Impachetați-le în hârtie de pergament, muiați întâi timp de o oră în oțăt fierbinte. Le așezați apoi așa impachetate într'o ladă unde puneți cenușă multă, ca să nu răsbătă aerul la ea.

Vreți să păstrați untul timp îndelungat în stare proaspătă? Spălați-l frumos, puneți-l în oale potrivite și astupați-le bine ca să nu răsuflă, ferbeți-le într'o căldare cu apă până ce dă în clocote. După ce s'a răcit apa, luați oalele și le așezați spre păstrare la loc svântat. În chipul acesta untul stă și o jumătate de an proaspăt.

Vreți să frăgezești carnea cea tare? Când ferbe, după ce iai spuma, bagă puțin rachiu. (La 1 Kilogram o linguriță ca cele de cafea).

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Dr. Liviu Pandrea,
advocat

ș'a deschis cancelaria advocațională în Făgăraș Strada Becleanului Nr. 23 (curtea Perceptoratului r. ung.)

De vânzare

O realitate în estensiune de 800 st. II intravilan aflătoare în Nagyszeben strada Franken, e de vândut din mână liberă. A se adresa la redacție.

JOHANN PICHLER

Prăvălie de modă și manufactură
— pentru dame și bărbați. —

Făgăraș, Piața mare Francisc Iosif
(casele Thierfeld).

Mare asortiment pentru sezonul de primăvară, în tot felul de **stofe** elegante dame, ca: *bluse, jipoane și haine gata*, precum și pentru domni vestimente gata, croite după fașoanele nouă. Mare asortiment de pălării, cravate, albituri, coverturi pentru mese și paturi, perdele, covoară, (tapeturi), etc.

— cu prețuri ieftine. —

Cu stimă

Johann Pichler.

Un învățacel cu pregătire de 2 clase gimnaziale, sau reale să primește în condițiuni favorabile la Tipografia română din Făgăraș.

TRAIAN STREZA

Făgăraș, piața mare Francisc Iosif nr. 16.

Prăvălie românească.

Recomand On. clientele și publicului român din Făgăraș și jur, bine asortatul meu **Magazin de modă și manufactură** în special atrag atenția asupra următorilor articli:

mărfuri scurte și mixte, ca:

cartoane, batisturi, barchete, țesături, Oxford, Stofe de Brașov, pentru costume bărbătești. Stofe pentru costume de Dame la *baluri* și *petreceri*. Precum și *cămeși, cravate, gulere, manjete, batiste, mănuși, ciorapi*. Covoare, perdele de stofă și Danțele. Ploiere și Parizoale, plapome. **Catifea**, Cloturi negre și colorate.

Pălării de postav pentru bărbați și copii.

Cu deosebire recomand țaranilor noștri **marfă nouă, bună și ieftină** ca: *năframe de păr, de carton și mătase, pălării de paie*.

Cu deosebită stimă

TRAIAN STREZA.

JOHANN WELTHER

Pălărier.

Făgăraș, Piața mare Francisc Iosif Nr. 18.

A sosit pentru sezonul de primăvară **tot felul de PĂLĂRII** în fasoanele cele mai moderne pentru bărbați, adulți și copii, precum și pentru dame, în toate novitățile.

Primește tot felul de **reparaturi și preînnoiri de pălării pentru domni și dame** în fasoanele cele mai moderne, se efectuează cu **prețurile cele mai moderate**.

A apărut:

CÂNTECE DIN LUMEA VECHIA

culese de Gh. Tulbure. Se află de vânzare cu prețul de 40 fil. la tipografia C. Popp.

„FURNICA“

casă de economii, societate pe acțiuni
FĂGĂRAȘ.

Anul fondării 1883.

Capital social . . . Cor. 120.000
Fonduri de rezervă „ 90.000

SCONTEAZĂ cambii cu 8% interese. Acoardă împrumuturi pe ipotecă cu netto 8% interese. Primește depuneri spre fructificare cu 4½% interese. Schimbă tot felul de monede ca: bani românești, napoleoni de aur, mărci germane, ruble rusești, dolari americani, pe lângă cursul cel mai favorabil. Scontează checuri americane și tot felul de cupoane.

Ședința pentru cenzurarea cambiilor să țină în fiecare săptămână **Joia** dela 11—12 oare a. m.

Casa e deschisă în fiecare zi de lucru
dela 8—1 oare a. m.

NICOLAE BURLEA

CROITOR BĂRBĂTESC.

Făgăraș, piața mare Francisc Iosif nr. 20.
(Casele Lauritsch, Hotel Transilvania).

Aduc la cunoștința onor. public din Făgăraș și jur, că mi-am strămutat

Atelierul de croitorie

pe care l'am aranjat din nou și asortat cu tot felul de stofe fine engleze, indigene și de Brașov

pentru **sezonul de primăvară**, unde efectuează tot felul de **vestimente bărbătești**, după croiala cea mai nouă, pentru bărbați, adulți și copii, cu **prețuri ieftine**.

Rog pe Onor. clientela din loc și din jur a mă cerceta și în localul nou, sunt

cu deosebită stimă

Nicolae Burlea,
croitor.

Unica prăvălie de
vânzare
a Oroloagelor

„UNION“ HORLOGERE

HARTMAN KAROLY,

ciasornicar artistic.

Făgăraș, ulița Becleanului Nr. 3.

DEPOSITE: de ciasuri de buzunar, de părete, deșteptător, perpendicolar, de cancelarie. Diferite lanțuri, de nickel și argint.

Articole optice: zwickeri, ochilari, după ordin medical.

Obiecte de aur și argint de

China și de Astronomie.

Cu prețuri ieftine.

Esecută și cele mai gingașe

— REPARATURI. —

La oroloage reparate se dă

garanție dela 2—5 ani.

Instalează ciasuri în turn și

pe edificii, cu prețuri ieftine.

Anunțuri, inserțiuni și reclame

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA POPORULUI

Făgăraș, Vár-tér Nr. 46, (casele I. Peia).

(Vis-a-vis de Magistratul orașănesc.)

Esecută **tot felul de tipărituri**, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: *registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc.* din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, **cu prețurile cele mai moderate**.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni **tot felul de tipărituri oficioase** pentru agendele bisericesti și scolare; **cărți de școală și de literatură populară**, **recvizite de scris**, etc

Comandele din afară se efectuează repede.

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.